

Het die argitek die
vakansiehuis ontwerp
of was dit sy vrou
(of haar man)?
Die antwoord op
albei vrae is "ja".
Klink dit dubbelsin-
nig? Dan begin jy
verstaan waaroor die
Bergenthuins se huis
in Gordonsbaai gaan.

FOTO'S: DAWIE VERWEY

WOORDE: ANNELIZE VISSER

PRODUKSIE: SUMIEN BRINK

MAAR EERS MOET JY GORDONSBAAI VERSTAAN. Dis nie Plett of Kampsbaai nie, al is die huispryse hier in die waai van die Heiderberg besig om die hoogte in te skiet. Dis ook nie (dank die heme!) die Strand nie, waar windmaker-argitekte skuins, dwars en veral opwaarts met die seekant eksperimenteer.

In Gordonsbaai is die hoogste gebou aan die seekant na meer as vyftig jaar steeds die drie verdiepings van die Van Riebeeck Hotel. Die meeste mense woon in doodgewone huise in Dobson of Anchorage Park, feitlik almal ry in bakkies waarvan die waaiersbande kern en skree, en ná die rugby op Saterdag gely van die manne in Tallas van hul kroegtoele af tot op die mat en die waitresses knip nie 'n oog nie. Dis nie 'n deftige plek nie.

Nog 'n ding van Gordonsbaai – as jy die see wil sien, het jy twee opsies: of jy stap soontoe of jy gaan woon bo teen die berg. Die mense van Dobson, wat saams met hul Rotweilers en Golden Retrievers verby die BP-garage see toe mik (waar hulle die geen-honde-waarskuwing soos een man ignoreer), lag soms in hulle mou vir die lot wat hulle huise aan die berghang vasbuit. Dis 'n skuins berg en omdat ekeem asseblief bo-oor sy buurman wil klyk, bou mense soms teen alle waarskynlikheid in.

Goed val plat, en nie net altyd in die estetiese sin nie. Goeie argitektuur is so welkom (en amper so skaars) soos 'n windstil dag in die somer en twee argitekture met bekende name wat saam aan een huis bou, soos twee windstil dae na mekaar.

Johan en Gardiol Bergenthuin is argitekture, met mekaar getroud en bevriend, en gevestig in Gauteng waar hulle in verskillende praktyke werk. Hul kinders, Thomas en Gardiol, is onderskeidelik logistieke ingenieur en nagraadse student, maar het nogtans hulle kamers in die vakansiehuis wat sowat drie jaar gelede in Kloofstraat bokant Gordonsbaai voltooi is.

Die 'n huis op drie vlakke: (groot) kinders onder, kombuis en kuierplek in die middel en hoofslaapkamer en studeerkamer heelbo. Dis die vanselfsprekende punt een. Punt twee is dat die erf met 'n kennersoog gekies is – nie te skuins of onteganlik nie sodat die struktuur teen die helling aangevly is eerder as om op lewe of dood daaraan te klou. Die uitsig is die alrebelangrike punt drie. En dit is, soos Johan sê, "oral". Maar nie alles tegelyk nie.

VORIGE BLADSY: Die sonsondergang is elke dag anders, en hang af van die tyd van die jaar, en die see se bui. Deur die sitkamer se hoekvenster lyk die uitsig op Valsbaai soos 'n groot TV-skerm (maar sonder die advertensiebreuke). En al is jy alleen, kan jy die geselskap geniet van die dames in Kimberley Gundle se skilderye bokant die kaggel. Johan het vir al vier persoonlikhede uitgedink: die drie wat hier te sien is, is van links, 'n skinderbek, goed en gaaf maar effens dom, en 'n tante met 'n pienk slaapkamer. **LINKS:** Die tweespel tussen Gardiol en Johan Bergenthuin weerklank in die tweespel tussen berg en see. Al klyk die huis seewaarts, word die vierkant langs die swembad aan die berg gewy. Die houtsnewerwerk is deur (Kunstenaar se naam). Die Bikini-stoele is van Limeline.

“UITSIG” IS 'N TOORWOORD VIR ALMAL. WAT BY DIE SEE WIL WOON OF VAKANSIE HOU. Dis vir die meeste mense so 'n skaars of bedreigde ding (daardie stukkie water wat tussen die dakke voor jou uitsteek) dat net blaflende honde vir méér moles tussen bure verantwoordelik is. 'n Ontbelemmerde uitsig, wat in Gordonsbaai beteken dat jy op een slag die hele Valsbaai van Simonstad tot by die Heiderberg, met Tafelberg se skerp kant tussenin, kan sien, is 'n verskriklike versoeking. Die voor die hand liggende, maar effens vulgêre, antwoord is om die hele ding uit te stal, wat natuurlik die rede is hoekom van die duurder huise in Sukerbossielaan so ongepoets vooroor hang.

Uitsig was deurslaggewend toe die Bergenthuiens by die see kom bou het, maar nes die beste kos meestal nie voorgesit word in porsies wat jou lamé nie, het hulle hier met die uitsig gespeel. Hoewel die glashoek kry in geraande uitsigte op mure of vierkante gekleurde glas wat in die loop van die dag saam met die son oor binne- en buitemure reis.

Punt vier is eintlik die hele punt. Dis waarna Johan en Gardiol apart en saam verwys as “die konsep” – daardie ding wat, solank dit “goed en sterk” is, gebreke uitwis en kostegedrewe kompromisse regverdig. Dis die huis se “tweespraak” (Johan se woord) tussen berg en see. Die huis mik twee kante toe: so sim soos dit met die seekant speel, net so diep kniel dit voor Gordonsbaai se berg, wat van tyd tot tyd en nou opnuut deur ontwikkelaars bedreig word. By Tallas praai hulle al weke lank oor feitlik niks anders nie.

Maar al skryf 'n mens van konsepte, kontroversie en kompromisse, is die Bergenthuiens se strandhuis 'n lekker, ligte plek, vol van die humor van lugblou plafonne, glasteëls wat (op en af) tussen vloere loer, stonies uitgedink oor die portrette bo die kaggel, skinderstories oor die bure (wie se vier soorte dakplate hooplik gou agter twee olyfbome verskans word), en 'n speletjie met die letters in die woord “Kloof” wat met 'n bietjie verbeelding geringsaamlik kan word om uit te spel wat na so 'n bouery in mens se beursie oorbly.

Johan laat 'n sopraan los op die CD-speeler, Gardiol seep seokos op (in bakkies wat hul sospel vorm aan Philippe Starck te danke het) en vertel dat die huis 'n eksperiment was wat hul huwelik moes “toets”. Dit moes wys of hulle, een, kon saamwerk, twee, oor estetika saamstem en, laastens, dat hulle “endut die ding kon aflewer”.

Dis op die oog af maklik, so 'n oopboektoets waarin gedagtes heen en weer gegooi word om hul praktiese en estetiese waarde te meet; die debat tussen moderniste uit deselfde tydperk – dus darem “geen kernstryd tussen byvoorbeeld post-modern en koloniaal of soets nie”; die tweespel tussen argitekture met 'n gedeelde humorisme wat boonop “eintlik minimaliste” is.

Gardiol, wat die vlag hys vir Johan se konsep, maar wat danksy hul wisselende skedules die projekbestuur van voor tot agter moes hanteer, sê die proses was soms “onstuimig”, maar ook dat Johan se plan haar dadelik oortuig het.

Die laaste vraag, oor aflewering, kry die soveleste “ja”.

“Ons sal dit maklik weer doen,” sê sy, van 'n tweespel waarin albei spelers die wenners is. ▀

• Johan Bergenthuin van Louis Louw Johan Bergenthuin Argitekture 011 781 3663. Gardiol Bergenthuin 011 793 4439.

Die huis mik
twee kante toe:
so slim soos dit
met die
seekant speel,
net so diep
kniel dit voor
Gordonsbaai
se berg

LINKS: Lig stroom deur die eetkamer/kombuis. Eet- en leefareas is aan weerskante van 'n ruim "gang" (sien bladsy 105 bo links) wat soos 'n kruising werk – tussen sitkamer en eetkamer, en tussen binne and buite. Keramiekware deur Deon de Lange. Die tafel en banke van LIM.B0: Keramiekware, met kurwes deur Philippe Starcke, word terselfdertyd gebêre en uitgestal in (Gardiol, help asb met wat dit genoem word).

Vyf vrae aan Gardiol Bergenthuin

1. **OP WATTER TYD VAN DIE DAG IS DIE HUIS VIR JOU DIE MOOIESTE?** Smiddae, met die veranderende middagson wat deur die gate van die hoë westemuur van die swembad val, en met sonsondergang, want dis elke dag anders en "chocolate box"-mooi.
2. **WATTER DEEL VAN DIE PROJEEK WAS VIR JOU DIE GROOTSTE UITDAGING?** Die grootste uitdaging was die besluit om ons vakansieplek te verander na die Kaap, en om dit wat vir ons spesiaal is van die Kaap, naamlik berge en uitsig, te kan vasvang vir onself.
3. **WANNEER JY IN JOHANNESBURG AAN DIE HUIS DINK, WATTER ASPEK GEE JOU DIE GROOTSTE PLESIER?** Ek sien die abstraksie van gate en vlakke gesuperponeer op die altyd veranderende uitsig oor Valsoebai.
4. **AS JY NOG EEN DING KON BYLAS (AL KOS DIT WAT), WAT SOU DIT WEES?** 'n Trap op dak toe vir 'n uitsig van 360 grade oor berg en see. Maar aan die ander kant suggereer die gebou dit reeds met al sy uitsnye en blikke na alle kante en is daar iets vir die verbeelding gelaat ... soos die Japannese wat nooit 'n taak voltooi nie.
5. **WAT IS SOVER JOU AANGENAAMSTE HERINNERING AAN DIE HUIS?** Ons eerste nuwe jaar in die amper klaar huis met 'n klomp familie en die trap in hierdie mooie, nuwe, wonderlike boks wat so beeldskoon is en perfek werk.

VAN LINKS: Aan die voorkant van die huis is 'n metaalplaat waaruit die straatnaam en -nommer gesny is. Die uitgesnyde letters het hier langs die TV te staan gekom, waar jy hulle na willekeur kan rondskommel. Die hemelblou plafonne, hier in die hoofslaapkamer te sien, is een van die maniere waarop die huis met die omgewing speel. Nog 'n spel is dié tussen binne en buite, tussen vloere (die glasteëls kyk af op die onderste vloer) en tussen vorms – die blou-en-wit mat (deur naam asseblief) is 'n eggo vir die vierkantige swembad in die binnehof aan die bergkant van die huis. Laatmiddag word die spel van lig en skadu op die buiteware hoogdrama. (Verskaf asb verfkleur - dankie.)

